

BEYLİK'TEN
CİHAN İMPARATORLUĞU'NA
(1299-1520)

Ziya Nur Aksun

Yayına Hazırlayan:
Erol Kılınç

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 861
KÜLTÜR SERİSİ: 450

1. Basım: 2011
3. BASIM

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI
16267

ISBN 978-975-437-823-8

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde,
kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz;
hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12
İnternet: www.otuken.com.tr
E-posta: otuken@otuken.com.tr

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz
Dizgi-Tertip: Ötüken
Kapak Baskısı: Yeditepe Ofset
Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 12531 Tel: (0212) 444 62 18
İstanbul-2018

ZİYA NUR AKSUN, 29 Mayıs 1930'da Konya'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimi Konya'da yaptıktan sonra Ankara'ya giderek 1955 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. İlerleyen yıllarda İstanbul'a yerleşen Z. N. Aksun, dönemin önde gelen aydınlarıyla ortak bir muhit teşkil etmiştir. Eserlerinden daha çok sohbetleriyle tanınmıştır. Osmanlı ve İslam tarihi hakkında geniş bilgisiyle, günlük siyâsetimizin muhtelif gelişmelerini sağlam bir tarih muhakemesiyle değerlendirmesiyle, Osmanlı-Türk devlet telakkisi hakkındaki efsunkâr tespitleriyle, çevresinde toplanan her zümreden münevverleri ve gençleri etkilemiştir. Dündar Taşer ve Erol Güngör ile memleket meseleleri ve millî düşünce etrafında yaptığı sohbetleri, Dündar Taşer'in vefatını müteakip derlemiş ve 1974 yılında Z. N. rumuzu ile fikir hayatımıza kazandırmıştır. "Dündar Taşer'in Büyük Türkiyesi" adıyla yayınlanan bu eser Türk okuyucusunun büyük alakasını celp etmiş ve kısa zamanda altı baskısı yapılmıştır (13. Baskı, Nisan 2017). *İslam Tarihi* hakkında Filibeli Ahmet Hilmi'nin eserini ele alarak ve genişleterek yazdığı eser (3 cilt, 5. Baskı, Aralık 2014) bugün halen aşılılamamıştır. *Diriliş* dergisinde Z. N. rumuzuyla yazılmış makaleler neşreder. 1965'ten 1976 yılına kadar 7000 cilde yakın Osmanlı tarihi kaynaklarını tetkik eden Ziya Nur büyük bir *Osmanlı Tarihi* yazmak istemiş, fakat talih müsaade etmemiştir. 1976 yılında geçirdiği felç neticesinde konuşma ve yazma melekelerini kaybetmiştir. Sözü geçen *Osmanlı Tarihi* (6 cilt, 2. Baskı, Ocak 2010) yayınevimiz tarafından son haliyle neşredilmiştir. Ziya Nur Bey, tarihçiliğinin yanı sıra çağdaş Avrupa düşünce ve siyâsetini yakından takip eden, güzel sanatlarda, bilhassa ressamlıkta kabiliyetli, şiir ve musikimize hayran bir mütefekkindir. Evinde muhafaza ettiği yağlıboya tabloları bir sergi açacak evsafa ve çokluktadır. Ziya Nur Aksun 6 Eylül 2010 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. Yirminci yüzyılın ikinci yarısının önemli âlim ve aydınlarından olan Z. N. Aksun, Osmanlı ve İslam Tarihi sahalarında çalışmış, bir kısmını tamamlayamadığı eserleriyle birlikte, ele aldığı dönemi okuyucuya bütün teferruatıyla yaşıtmıştır.

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	17
------------	----

I. BÖLÜM KURULUŞ (1299-1402)

<i>Osman Gazi</i>	17
Rüyâlarla Başlayan Zuhûr.....	17
Kulaca Hisarı'nın Zaptı (1285)	20
Sögüt'ün Osman Bey'e Temlik Edilmesi.....	20
Konya Sultanı Tarafından Tuğ, Alem, Kılınç Gönderilmesi.....	21
Karacahisar'ın Fethi	23
Göynük ve Taraklı Yenicesi'nin Alınması.....	26
Yarhisar'ın Fethi ve Orhan Gâzi'nin Nilüfer Hatun'la Evlenmesi.....	26
Bilecik'in Alınması (1299).....	26
Selçuk Beğlerinin Ekserisi Osman Gâzi'ye Sığındı	27
Tarikat ve Tasavvuf Erbabının Telkinleri	27
Osmanoğulları Bayrağı Kaldırdı.....	28
Türkmen Beyleri Osman Bey'i Tahta Çıkarmaya Karar Verdiler.....	29
Bursa'nın Fethi (1326).....	33
Osman Gâzi'nin Vasiyeti.....	34
Osman Gâzi'nin Vefatı	37
<i>Orhan Han Gâzi</i>	48
Orhan Gâzi'nin Cülûsu ve Oğlu Murad'ın Doğumu.....	48
Aydos, Semendire, Akçakoca, Kandıra'nın Fethi	48
“Yaya” İsmiyle Dâimî Ordu Kurulması, Para Bastırılması	49
“Osmanlı Devleti'nin Bânisi: Orhan Gâzi”	49
İzmit'in Fethi	50
İznik'in Fethi.....	51
İlk Defa Yüksek Dereceli Bir Eğitim Kurumunun Temeli Atıldı	52

Karesi Beyliği'nin İlhakı (1337)	53
Orhan Gâzi'nin Hutbelerde "Emir" Unvanıyla Anılmaya Başlanması.....	54
Üsküdar ve Kadıköy'ün Fethi	55
Gelibolu Kalesi'nin Fethi ve Rumeli'ye Geçiş	56
Süleyman Paşa'nın Vefâtı (1359)	59
Orhan Gâzi'nin Vefâtı (1360)	59
<i>Murad Hudavendigâr Han Gâzi</i>	69
I. Murad'ın Cülûsu	69
Ankara'da Kargaşanın Bastırılması	69
Kazaskerlik Makamının Kurulması (Askerî ve Sivil Yargının Birleştirilmesi) ..	70
Edirne'nin Fethi (1362)	70
Filibe'nin Fethi.....	72
Yeniçeriliğin Başlangıcı	73
Sırp-Sındığı (1364)	74
Raguza (Dubrovnik) Cumhuriyeti'nin Osmanlı Himâyesine Girmesi (1365) .	76
Kızılağaç Yenicesi, Yanbolu ve İslimye'nin Fethi	77
Bizans İmparatoru'nun Türklere Karşı Papa'ya Başvurması	78
Kapılı Derbent'in Fethi	79
Çirmen Zaferi (1371)	79
Niş'in Fethi ve Bulgar Krallığı'nın Osmanlı Tâbiyetine Girmesi	80
Gelibolu ve Alaşehir'in Fethi	81
Şehzade Bâyezîd'in Germiyan Beyi'nin Kızıyla Evlendirilmesi	81
Sofya'nın Fethi (1386)	83
Konya Ovasında Osmanlı-Karaman Muharebesi	83
Osmanlılara Karşı Balkan İttifakı	85
Bulgaristan'ın İşgâli	85
I. Kosova Muharebesi ve Murad Hudâvendigâr'ın Şehâdeti (1389)	86
Padişahın Duâsı	87
<i>Sultan Yıldırım Han Bâyezîd Gâzi</i>	95
I. Bâyezîd'in Cülûsu	95
Akşehir, Niğde ve Aksaray'ın İlhakı	98
Niğbolu Zaferi (25 Eylül 1396)	105
Ankara Muharebesi (28 Temmuz 1402)	109
Yıldırım Bâyezîd'in Ölümü	120

II. BÖLÜM

FETRET DEVRİ

<i>Fetret Devri</i>	125
---------------------------	-----

III. BÖLÜM
DEVAM (1411-1451)

<i>Çelebi Sultan Mehmed Han Gâzi</i>	137
I. Mehmed'in Edirne'de Tahta Çıkışı	137
Karamanoğlu II. Mehmed'in Bursa Kuşatması	137
Akşehir, Beyşehir, Seydişehir, Saideli(Kadınhan)'nin İltihakı.....	139
Osmanlılar'ın İlk Deniz Seferi	141
Avrupa'ya Akınlar	142
Bursa Yeşil Câmii'nin İnşası	143
Şeyh Bedreddin'in İdamı	144
Çelebi Sultan Mehmed'in Vefatı	146
<i>Sultan Murad-ı Sâni Han Gâzi</i>	149
II. Murad'ın Bursa'da Tahta Çıkışı	149
Sultan Mustafa'nın Edirne'de Cülûsu.....	150
İstanbul'un Altıncı Muhasarası.....	152
Venedikliler'e Karşı Gelibolu Zaferi ve Selânik'in Fethi	156
Belgrad Kuşatması	157
Yanko Hunyad'ın Osmanlılar'a Karşı Zaferi	158
Karamanoğlu Galesi.....	159
Szegedin Barışı ve Sultan Murad Han'ın Tahttan Feragati (1444).....	160
Szegedin Barışının İhlâli ve Osmanlı Devleti'ne Harb İlanı.....	160
Varna Zaferi (1444)	162
İkinci Kosova Muharebesi (1448)	166
II. Murad'ın Ölümü.....	169

IV. BÖLÜM
ZİRVEYE DOĞRU (1451-1520)

<i>Fâtih Sultan Mehmed Han Gazi</i>	177
II. Mehmed'in İkinci Cülûsu.....	177
Fatih Kanunnamesi Münasebetiyle Şehzade Katli Meselesi ve Osmanlı Devlet Anlayışı Hakkında Hatırlatmalar.....	178
Karaman Beyi'nin Tekrar Başkaldırması	183
Boğazkesen'in (Rumeli Hisarı) İnşası.....	184
"Şâhî" Denilen Topun Dökülüğü	187
Türk Sarığı Din ve Vicdan Serbestisinin Alâmeti Olarak Görülüyordu	190
İstanbul'un Fethi.....	191
Mum Donanması	198
Çandarlı Halil Paşa'nın Azledilmesi.....	204
Sırp Seferi (1453).....	204
Belgrad Kuşatması (1456)	207
Srbistan'ın Zaptı (1458)	207

Mora Seferi ve Atina'nın Zaptı (1458).....	208
Amasra ve Sinop'un İlhakı.....	209
Eflâk Prenslüğü'nin Tâbiyet Altına Alınması (1462).....	211
Midilli'nin Fethi (1462).....	212
Çanakkale Boğazının Güçlendirilmesi.....	213
Bosna Krallığı'nın Fethi.....	213
Karaman Veraseti Meselesi.....	215
Eğriboz Adasının Fethi.....	216
Fâtih'e Karşı Akkoyunlu-Venedik İttifakı.....	218
Otlukbeli Zaferi (11 Ağustos 1473).....	221
Eski Vezîr-i âzam Mahmud Paşa'nın Siyaset Edilmesi.....	225
Kırım Hanlığı'nın Osmanlı'ya Bağlanması (1475).....	226
Fâtih'in Boğdan Zaferi.....	227
Akçahisar'ın Teslim Olması (1478).....	229
"Kuşatma sırasında döktürülmüş Şâhî toplar ..."	229
Yangın bombası.....	230
Osmanlı-Venedik İttifakı.....	231
Erdel Akıncılarının Bozulması (1479).....	231
Torul Beyliği'nin Zaptı, İlk Gürcistan, Çerkezistan Fıtuhatı.....	232
İtalya Seferi ve Otranto'nun Alınması.....	233
Rodos Muhasarası.....	234
Fâtih'in Ölümü.....	235
<i>Sultan II. Bayezid Han</i>	242
Vezîr-i âzam Karamanî Mehmed Paşa'nın Şehâdeti.....	242
Büyük Şehzade II. Bâyezid'in Tahta Çıkışı.....	245
II. Bâyezid'in Zaferi.....	245
Otranto'nun Boşaltılması (1481).....	248
Cem Sultan'ın Anadolu'ya Davet Edilmesi.....	248
Cem Sultan'ın Vefatı (1495).....	252
Gedik Ahmed Paşa'nın Siyaset Ettirilmesi (1482).....	253
Boğdan Seferi ve Karadeniz'in Bir Türk Gölü Oluşu.....	254
Osmanlı-Kölemen Harbi.....	255
İspanya Müslümanlarının Osmanlılar'dan Yardım İstemesi.....	258
Lehistan Sulhü.....	259
Macar Seferi, Belgrad Kuşatması.....	259
Bosna Beylerbeyi Yakub Paşa'nın Kırbova Zaferi (1493).....	260
Dalmaçya Akını.....	262
Bali Bey'in Birinci Lehistan Akını.....	262
Burak Reis'in Sapienza Zaferi (1499).....	264
Fransızlar'ın Başarısız Midilli Muhasarası.....	266
Draç Fethi (1501).....	266
Bâyezid Câmii İnşasının Tamamlanması.....	267
Şâh İsmâil-i Safevî'nin Anadolu Akını.....	267

Şehzadeler Arasındaki Sürtüşmeler	269
Küçük Kıyamet Zلزهlesi ve İstanbul'un Yeniden İnşası.....	270
Şehzade Selim'in Kefe'ye Geçmesi.....	270
Şehzade Selim'in Babasıyla Görüşme Talebi	271
Sultan Bâyezîd'in Vefatı	272
<i>Yavuz Sultan Selim Han Gâzi</i>	279
Şehzade Selim'in Tahta Oturuşu.....	279
Çaldıran Zaferi (23 Ağustos 1514)	283
Yavuz'un Çaldıran'dan Tebrîz'e Hareketi, Cihangirlik İşaretleri	293
Kemah'ın Fethi.....	295
Dulkadır Ülkesinin İlhakı: Turnadağı Savaşı.....	296
Yeniçeri Ağalarının Saraydan Tâyini Konusunda Kanun Konması.....	296
Haliç Tersanesi'nin Genişletilmesi.....	297
Mardin, Diyarbekir Yöresinin Fethi.....	298
Mısır Seferine Karar Verilmesi.....	300
Merc-i Dâbık Zaferi (24 Ağustos 1516).....	303
Ridâniye Zaferi.....	304
Yavuz'un Dönüş Emri	314
Mısır Seferi'nin Neticeleri.....	315
Üç Kıt'a ve Altı Denize Hâkim Bir Cihan Devleti	316
Şiâ Taraftarlarının Faaliyetleri	316
Yavuz'un Ölümü	317
Dizin.....	323